

Temanotat

**Somalia: Beskyttelse og
konfliktløsningsmekanismer**

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Somalia: Beskyttelse og konfliktløsningsmekanismer**

SUMMARY

The Somali clan system is amazingly adaptable, and in spite of nearly two decades of turmoil and unrest, it is still functioning. However, clan protection issues, especially in Shabaab-controlled areas, are complex and depend on several factors. Political, ideological or religious issues are not negotiable with Shabaab. On other matters clans might be able to influence the decisions of the movement, but in strategically important places Shabaab's control is strong, and clan influence is very weak.

SAMMENDRAG

På tross av årelang konflikt er klan tilhørighet og klannettverket fortsatt sikkerhetsnett – og grunnfjellet – i det somaliske samfunnet. Men knappe ressurser, og naturkatastrofer som flom og tørke, begrenser både mulighetene og viljen til å støtte nyankomne i et område, selv om man tilhører samme *diya*-gruppe, eller samme klan. Tilhørighet til en stor klan innebærer i dag ingen automatisk beskyttelse. Politikk, ideologi, internasjonale og lokale forhold splitter og svekker klanens og de tradisjonelle konfliktløsernes autoritet. Klanbeskyttelse, særlig i Shabaab-områder er svært begrenset.

INNHold

1. Innledning	5
2. Generelt om klanbeskyttelse	5
2.1 Sosialt sikkerhetsnett	6
3. Konfliktløsningsmekanismer	7
3.1 Shariadomstoler	7
3.2 Eldrerepresentanter under press.....	8
4. Klanbeskyttelse og klaninnflytelse i dag	9
4.1 Mogadishu	10
4.2 Klan, vilkårlig vold og konflikt	11
4.3 Beskyttelse og minoritetsgrupper	11
5. Referanser	12

1. INNLEDNING

Temanotatet omhandler klanbeskyttelse og konfliktløsningsmekanismer i Somalia, med fokus på situasjonen i Sør-Somalia. Notatet bygger på ulike kilder. Dels er notatet basert på offentlig tilgjengelige informasjon i form av publikasjoner, trykte og nettpubliserte, og dels på intervjuer med representanter for FN-organisasjoner, internasjonale organisasjoner, somaliske organisasjoner og somaliske ressurspersoner i Nairobi ved en rekke anledninger, og senest i Mogadishu og Nairobi i februar 2012. Alle våre samtalepartnere ble gjort kjent med at opplysningene ville bli offentliggjort. Det fikk Landinfo samtykke til, men de fleste ønsket ikke å bli sitert med navn eller funksjon. Etter avtale med disse refereres de til i anonymisert form. For å unngå gjenkjennelse er de også utelatt fra referanselisten.

2. GENERELT OM KLANBESKYTTELSE

Individuell sikkerhet i det tradisjonelle somaliske samfunnet var avhengig av klanens, det vil si *diya*-gruppens, evne til å betale kompensasjon og til å forsvare seg ved eventuelle angrep. *Diya* (eller *mag*, som er den somaliske betegnelsen) er kompensasjonen som i somalisk sammenheng betales av klanen til en som har forårsaket død eller skade, til den drepte/såredes klan og nærmeste familie. Straffen er med andre ord et kollektivt og ikke et individuelt ansvar. Beskyttelsen ligger først og fremst i at en stor og/eller militært sterk klan virker avskrekkende på en mulig angriper.¹

På tross av årelang konflikt er klantilhørighet og klannettverket fortsatt sikkerhetsnett – og grunnfjellet – i det somaliske samfunnet. Samtlige Somalia-kjennere og ulike somaliske ressurspersoner understreker dette (intervjuer i Nairobi, mars 2011, februar 2012 og Mogadishu februar 2012).

Landinfo understreker at slektskapsbånd og klantilhørighet er fleksible strukturer; de styrkes ved eksterne trusler, men kan ha mindre betydning i fredelige situasjoner. Klantilhørighet og -identitet er også gjenstand for endringer, som Little (2003, s. 46) beskriver på følgende måte:

Instead of searching within "traditional" social structure for explanations each time a new (or old) clan identity or alliance is expressed, one needs to examine the external power relations and the material benefits associated with such changes. And these have been exceptionally dynamic in the past decade. The clan system is amazingly adaptable to the changing demands of the international community, as well as the challenges of statelessness and pastoralism. In fact there is little doubt that the proliferation, fragmentation, and – in some cases – consolidation of clan identities were strongly influenced by the presence of outside, resource-rich groups, such as the United Nations and Western development agencies. They held static

¹ Se også del 2.1.

traditionalist definitions of what a clan is and the necessary resources to reinforce these stereotypes.

Klaner er dermed vesensforskjellige fra rigide sosiale kategorier, og må forstås som resultat av skiftende sosiale og politiske prosesser.

Klanidentiteten og kunnskapen om slekten er, ifølge somaliske ressurspersoner, fremdeles sterk i den somaliske befolkningen på Afrikas Horn - også blant barn og ungdom. Båndet mellom klan og tradisjonelt hjemsted er likeledes sterkt, og somaliere uavhengig av bosted føler seg forpliktet til å betale sin andel av *diya* og gi økonomisk bistand til nære og fjerne slektninger når det trengs.² Den som ikke bidrar, kan heller ikke forvente å motta økonomisk støtte eller annen bistand - uavhengig om en lever i Somalia eller i diasporaen, og for dem som har ambisjoner om lederposisjoner er anseelse viktig. Unnlater man å støtte, taper man anseelse. Da kan man se bort fra lederposisjoner i klan, lokalsamfunn eller på det nasjonale planet.

Svake klaner eller grupper har tradisjonelt søkt beskyttelse gjennom å knytte seg til de dominerende klanene i et gitt område. Intraklankonfliktene og politiseringen av situasjonen de senere årene, og Shabaabs fremmarsj, har påvirket disse mekanismene i negativ retning.

2.1 SOSIALT SIKKERHETSNETT

Klanan, eller rettere sagt *diya*-gruppen, er det sosiale sikkerhetsnett som somaliere tradisjonelt har kunnet stole på. Denne grunnleggende enheten i klansystemet består av de mannlige medlemmene i én eller flere slektslinjer som har felles forfar fire til åtte generasjoner tilbake, og som er kollektivt ansvarlige for medlemmenes handlinger. *Diya*-gruppene er tilstrekkelig store for å kunne betale kompensasjon, og det er mellom disse gruppene det tradisjonelle lovverket praktiseres og avtaler (*xeer*) inngås. Medlemmene i *diya*-gruppen er således forpliktet til å støtte hverandre i de politiske og juridiske ansvarsforholdene som er definert i *xeer*-avtalene³ (Gundel 2006). *Diya*-gruppen har tradisjonelt også ansvaret for å bistå medlemmene i økonomisk vanskelige situasjoner og lignende. Dette ansvaret innebærer imidlertid *ikke* at slektninger har noe som tilsvarer et rettskrav på bistand (Notten 2005).

Knappe ressurser, og naturkatastrofer som flom og tørke, begrenser både mulighetene og viljen til å støtte nyankomne i et område, selv om man tilhører samme *diya*-gruppe, eller samme klan. Men fortsatt strekker man seg langt for å hjelpe slektninger⁴ og naboer. En representant for en internasjonal hjelpeorganisasjon med lang erfaring fra arbeid i Somalia opplyste i møte med Landinfo i Nairobi i mars 2009 at det er vanlig å finne familier bestående av seks til åtte familiemedlemmer som åpner hjemmene sine for ytterligere seks til åtte slektninger. Man deler det lille man har, men uten pengeoverføringene fra utlandet ville levekårene for det store flertallet bli betydelig forverret sammenlignet med det

² *Diya* betales bare av voksne menn, ikke kvinner. Økonomisk støtte derimot forventes av både menn og kvinner.

³ *Xeer* er det viktigste elementet i allianser mellom klaner i Somalia, og regnes som limet som holder samfunnet sammen. *Xeer* inngås imidlertid bare mellom somaliske klaner – minoritetsgruppene som ikke regnes å ha somalisk opprinnelse står normalt utenfor *xeer*- og *diya*-systemet.

⁴ Slektinger omfatter i denne forbindelsen et omfattende nettverk langt utover vår kjernefamilie, og inkluderer både tremenninger, firmenninger og femmenninger m.v., på både fars- og morsiden.

som allerede er en svært vanskelig situasjon (intervjuer i Nairobi, mars 2009). For nykommere uten klanmessig forankring lokalt, og folk som ikke har hatt kontakt med slekta på stedet på lang tid, er mulighetene til beskyttelse og støtte mer begrenset (intervjuer i Nairobi, mars 2011 og februar 2012).

3. KONFLIKTLØSNINGSMEKANISMER

De somaliske overgangsinstitusjonene inkludert rettsvesenet er svake, og overgangsmyndighetenes evne til å sikre befolkningens rettigheter er ytterst begrenset (se også Landinfo 2010).

Rettsutøvelse i Somalia ivaretas i dag på tre forskjellige måter (Le Sage 2005):

- Tradisjonell sedvanerett, praktisert gjennom eldreråd/klanledere.
- Islamsk rett, praktisert gjennom shariadomstoler.
- Sekulære lover, praktisert gjennom et ordinært domstolsvesen.

Det ordinære domstolsvesenet ble imidlertid rasert under borgerkrigen, og er fortsatt nærmest ikke-eksisterende i Sør-Somalia (se også Landinfo 2010). Tradisjonell sedvanerett er det mest utbredte og vanligste rettsystemet i dagens Somalia. Somalisk tradisjonell rett kan imidlertid være i konflikt med internasjonale menneskerettighetsstandarder, og det kollektive ansvaret som påhviler *diya*-gruppene fjerner enkeltindividets ansvar for kriminelle handlinger. I møte med Landinfo i 2007 opplyste en representant for en internasjonal organisasjon at det hersker total straffefrihet for enkeltindividene. Det tradisjonelle kompensasjonssystemet fungerer riktignok, men det er basert på et kollektivt ansvar og ikke individuell straff. UNHCR har bekreftet disse opplysningene (samtale i Nairobi, juni 2007), men tilføyde at lokale forhold, klanstyrke, konfliktlinjer, kjønn og så videre har avgjørende betydning for hvordan systemet fungerer. Disse opplysningene er bekreftet i senere intervjuer med ulike kilder.

Tradisjonelle konflikt- og kompensasjonsmekanismer forutsetter dessuten en viss grad av stabilitet. Ifølge Gundel (2006) innebærer den tradisjonelle retten at en gruppe må være i stand til å betale kompensasjon, og rettigheter og sikkerhet kan bare opprettholdes gjennom forsvar, om nødvendig med maktbruk. Fraværet av upartiske mekanismer som kan tvinge en militært sett sterk klan til å føye seg etter en avgjørelse i favør av en svakere klan, medfører dessuten at de somaliske minoritetsgruppene og de svake klanene ofte er blitt diskriminert. Denne situasjonen kan være endret i minoritetenes favør i områdene Shabaab kontrollerer, og det hevdes at mange minoritetsgruppemedlemmer derfor har sluttet seg til bevegelsen (intervjuer i Nairobi, mars 2009, mars 2010, mars 2011 og februar 2012).

3.1 SHARIADOMSTOLER

Det er shariadomstoler både i og utenfor Shabaab-områder i Sør-Somalia som behandler både sivilrettslige og strafferettslige saker. I områdene hvor Shabaab har kontroll utmåler shariadomstolene strenge straffereaksjoner, blant annet i form av henrettelser og pisking. Dommerne har tette bånd til Shabaab og følger *hanbali*- og

shafi'i-lovskolene.⁵ I sivilrettslige saker overlater imidlertid shariadomstolen avgjørelsene til eldrerepresentantene, men domstolen skal informeres om utfallet. Er en av partene ikke tilfreds med avgjørelsen, kan domstolen gripe inn og avsi en dom på tvers av eldrerepresentantenes beslutning. Straffesaker derimot behandles kun av shariadomstolene i Shabaab-områdene, og dommer skal iverksettes umiddelbart.

Enkelte sakstyper kan for øvrig omdefineres av dommerne fra å være sivilrettslige til strafferettslige. Ett eksempel er eiendomssaker hvor falske papirer er involvert (Marchal 2011).

3.2 ELDREREPRÆSENTANTER UNDER PRESS

Den langvarige konfliktsituasjonen, fraværet av lov og orden og raske endringer i de sosioøkonomiske forholdene har medført et kontinuerlig press på de tradisjonelle lederne i deres rolle som håndhevere av lov og orden, i og mellom klaner (Gundel 2006). De tradisjonelle mekanismene og strukturene står dermed overfor store utfordringer i Sør-Somalia (Gundel 2006, s. 28):

The traditional structures in South Central Somalia are different and more composite, fragmented, weakened and confused than in the North, for a range of reasons: First of all, as mentioned in the introduction to section 2.1, the ethnic composition of people are very different due to a heterogeneous mix of sedentary agriculturalist, agro-pastoralist, old urbanised cultures along the coastline and pastoralist people - all with differing cultural heritage and traditional structures.

Secondly, the history including the colonial experience is different and with that a diverse historical social construction of the traditional structures. Finally, the dynamics of the civil war in the South differed as well, resulting in an equally different impact on the traditional structures.

Dette er bekymringsfulle trekk i hele Sør-Somalia, og de er mer fremtredende i byene enn på landsbygda. Undergravningen av de eldres autoritet begynte imidlertid før Shabaabs inntreden på arenaen. Globaliseringen, og ikke minst den mangeårige konflikten i landet, har bidratt til denne utviklingen hvor ungdommen lytter til andre enn de eldre. Gundel (2006) anslår imidlertid at *xeer* anvendes til å løse mellom 80-90 % av alle tvister og kriminalsaker. Dette ble bekreftet av talsmannen for Hawiye Council of Elders i et møte med Landinfo i februar 2012. Han opplyste at mer enn 90 % av konflikter om beiterettigheter, tilgang til vannhull og andre sivilrettslige forhold, løses av de tradisjonelle institusjonene og eldrerepresentantene. Konfliktløsningsmekanismene er rett nok noe svekket, men de brukes (samtale i Mogadishu 22. februar 2012). Han understreket samtidig at politisk omstridte spørsmål ikke løses i slike fora, og la til at innflytelsen myndighetene eller andre aktører har i et aktuelt område, kan være avgjørende for hvor stor innflytelse eldrerepresentantene har.

En rekke andre observatører, både internasjonale og somaliske, peker på det samme – systemet fungerer fortsatt, men i varierende grad og avhengig av blant annet sted. Situasjonen er med andre ord sammensatt.

⁵ I sunni-islam er det fire lovskoler; *shafi'i*, *hanbali*, *maliki* og *hanafi*. Salafistene foretrekker *hanbali*-skolen, men generelt følger somalierne *shafi'i*-skolen.

De senere årene har både internasjonale og somaliske ressurspersoner påpekt problemene, og senest i mars 2011 ble eksempler fra Shabaab-områder som indikerer at eldrerepresentantenes autoritet undergraves og svekkes i Shabaab-områdene, trukket frem i intervjuer i Nairobi. I Ceel Bur arresterte bevegelsen fem eldrerepresentanter etter demonstrasjoner, og i Merka har unge Shabaab-soldater arrestert eldrerepresentanter fra egen klan. Men betyr dette at klansystemet i seg selv er svekket? De tradisjonelt dominerende klanene har rett nok tapt innflytelse til Shabaab, men selv om enkelte av aktørene som Rosen (2010) påpeker, tror de slåss for ”Gud og ære”, er lederne langt mer pragmatiske og konflikten er alt annet enn en hellig krig (*jihad*). Bak den religiøse retorikken er også denne konflikten uttrykk for sosiale skjevheter og ønsker om politisk makt mellom rivaliserende klaner og grupper som er redde for å miste rettigheter, tilgang til bistandsmidler og politisk makt.

4. KLANBESKYTTELSE OG KLANINNFLYTELSE I DAG

Tilhørighet til en stor klan innebærer i dag ingen automatisk beskyttelse.⁶ Klan er fortsatt viktig, men politikk, ideologi, internasjonale og lokale forhold splitter og svekker klanens og de tradisjonelle konfliktløsernes autoritet. Shabaab forsøker å distansere seg fra klandimensjonen av prinsipielle årsaker, men samarbeider også med klaner og har en viss støtte fra ulike klaner og minoritetsgrupper i områdene de kontrollerer. I dag er derfor store klaner i mange distrikter underlegne Shabaab, og må innrette seg etter Shabaabs håndheving av sharia. Små klaner og grupper kan dermed oppleve at deres rolle er blitt styrket i forhold til store klaner. De mindre Hawiyeklanene Duduble, Murosade, Haber Gedir Ayr, Salebaan, Hawadle og Galjeel har i varierende grad alliert seg med Shabaab.⁷ Somaliske politiske allianser er vanligvis svært skjøre, og klanledere vender kappen etter vinden alt etter hva som tjener klanens interesser – og egne interesser. Ikke bare politiske allianser skifter raskt, opportuniste kjennetegner mange arenaer og mange foretningsfolk støtter den til enhver tid regjerende myndigheten - det være seg Shabaab eller overgangsmyndighetene.

Én av faktorene som har bidratt til at enkelte (større) klaners innflytelse er svekket er, ifølge enkelte observatører, at klanene ikke lenger er væpnet – med enkelte unntak. Unntakene er Ahl al-Sunna wal-Jama'a (ASWJ) og andre væpnede grupper som er mer eller mindre alliert med TFG. Ser man nærmere på disse gruppene, er også de klanbaserte. ASWJ er splittet og splittelsen går langs klanlinjer.

Beskyttelsesaspektet er derfor sammensatt, og den enkeltes sårbarhet og mulighet til å oppnå beskyttelse og støtte er avhengig av en rekke ulike forhold, som blant annet

⁶ Systemet har vært utsatt for slitasje i en årrekke, og ikke minst under den etiopiske intervensjonen i 2007-2008 var klanene og dermed klanbeskyttelsen under særskilt press. Maskerte personer – etter alt å dømme tilhørende Shabaab – angrep enkeltpersoner og institusjoner. Da de ansvarlige ikke kunne utpekes, forvitret ansvarsforholdene og dermed klanens mulighet til å handle i tråd med tradisjon og sedvane.

⁷ Allianser i Somalia har imidlertid lange tradisjoner for å være skjøre. Det er ofte opportuniste som styrer veivalgene og det betyr at alliansepartnere kan bytte side.

forhold på bostedet, maktbalanse, slektskapsforhold eller relasjoner, økonomi og status (intervjuer i Nairobi i mars 2007, juni 2008, mars 2009, mars 2010, mars 2011 og februar 2012). Det betyr at muligheter til beskyttelse kan variere fra ett område til et annet, og fra én person til en annen.

Klanbeskyttelse er ikke noe realistisk alternativ i områder under Shabaab-kontroll når det gjelder konflikter eller tvister knyttet til ideologi, religion eller politikk. Dette inkluderer både rekruttering til Shabaab og ekteskap med Shabaab-soldater.⁸ Når det gjelder konflikter uten politiske eller ideologiske undertoner, som for eksempel tvister rundt beite- og vannrettigheter, har klanen fortsatt innflytelse, og konfliktene løses på tradisjonelt vis. Klansystemet og klanbeskyttelse fungerer derimot i områdene *utenfor* Shabaabs kontroll, men først og fremst for de lokale innbyggerne. For nykommere uten klanmessig forankring lokalt, og folk som ikke har hatt kontakt med slekta på stedet på lang tid, er mulighetene til beskyttelse og støtte mer begrenset, og avhengig av lokalbefolkningens ressurser og vilje (samtaler med velorientert internasjonal representant i Nairobi 31. mars 2011, og representanter for internasjonal organisasjon 24. februar 2012).

Som nevnt varierer klanens muligheter til å yte beskyttelse avhengig av en rekke forhold. Bosted er én variabel, og Shabaab har utvilsomt lagt mest vekt på å kontrollere strategisk og økonomisk viktige byer som hovedstaden havnebyen Kismayo, og Beled Weyne (som er knutepunkt for trafikken og handelen inn i Etiopia), grensebyer mot Kenya, osv. I disse byene var klanenes spillerom svært begrenset under Shabaabs kontroll. I desember 2011 inntok etiopiske styrker Beled Weyne, og i februar 2012 trakk Shabaab seg ut av Baidoa. Grensebyene mot Kenya ble i løpet av høsten 2011 inntatt av ulike militser støttet av kenyanske styrker. Trolig er klanenes rolle og betydning til en viss grad gjenopprettet etter maktskiftet.

4.1 MOGADISHU

Situasjonen i Mogadishu er endret siden august 2011. Byen var inntil da delt i Shabaab- og TFG-kontrollerte områder. I de Shabaab-kontrollerte delene av hovedstaden hadde klanene generelt en svak posisjon, og derfor liten innflytelse. Da Shabaab trakk seg ut av størstedelen av Mogadishu, inntok overgangsmyndighetene disse områdene, støttet av styrkene fra den fredsbevarende styrken AMISOM. Shabaabs innflytelse er trolig ytterligere svekket etter at AMISOM inntok utkantbydelen Daynile 22. mai 2012 og deretter utvidet kontrollen til Afgoye-korridoren og Afgoye by.

Politiet og rettsvesenet både i og utenfor hovedstaden fungerer bare delvis – selv i såkalte myndighetskontrollerte områder, og en kan derfor vanskelig snakke om fungerende statlige beskyttelsesmekanismer og organer. Flere internasjonale og somaliske ressurspersoner peker dessuten på at folk ikke stoler på politiet fordi mange overgrep nettopp begås av menn i uniform (samtaler i Mogadishu og Nairobi i februar 2012).

⁸ Shabaab-administrasjon eller lederskikkelser med lokal forankring, som Mukhtar Robow fra den lokale Rahanweynklanen i Bay og Bakool, som var Shabaabs frontfigur i Baidoa, kunne gi lokalbefolkningen og klanens eldre større innflytelse, men bare til et visst punkt og så lenge det ikke gikk på tvers av Shabaabs politiske mål, på lokalplan eller bredere. Eldrerådets innflytelse var også der begrenset. Utvisningen av de internasjonale hjelpeorganisasjonene er, ifølge ulike internasjonale og somaliske representanter, gode eksempler på manglende innflytelse (samtaler i Nairobi i mars 2011).

4.2 KLAN, VILKÅRLIG VOLD OG KONFLIKT

De som forlater konfliktområder, reiser ofte til områder hvor klanen tradisjonelt har vært bosatt – hvis sikkerheten der er bedre enn i oppholdsområdet. Beskyttelses-spørsmålet i dag er derfor først og fremst knyttet til situasjonen i ankomstområdene, og ressursene familien, nettverkene og lokalbefolkningen der har til rådighet (intervjuer i Nairobi, juni 2008, mars 2009, mars 2010, mars 2011 og februar 2012).

Klanen kan ikke beskytte mot vilkårlig vold, og som flere har påpekt: “Your clan cannot protect you from bombs” (intervjuer i Nairobi, juni 2008 og mars 2009). I dagens situasjon kan en legge til at klanen heller ikke kan beskytte mot veibomber eller selvmordsangrep. Klan er imidlertid fortsatt viktig for *hvor* man flykter – de fleste ønsker å gjenbosette seg på et sted hvor det er mange med samme klantilhørighet (intervju med UNHCR, juni 2008).

4.3 BESKYTTELSE OG MINORITETSGRUPPER

På spørsmål om beskyttelse for Midgan-grupper, forklarte en velorientert internasjonal kilde (intervju i Nairobi, mars 2009) at beskyttelse for disse gruppene ofte innebærer ulike varianter av betalt beskyttelse.⁹ Beskyttelse i Mogadishu ble av samme kilde beskrevet som mafialignende utpresning av beskyttelsespenger (*protection racket*). I møte med Landinfo i juni 2008 opplyste en annen velorientert internasjonal kilde at minoriteter som tvinges til å forlate hjemstedene sine på grunn av vanskelige sikkerhetsforhold, vil forsøke å etablere et klientforhold til en vertsklan på sitt nye oppholdssted (intervju i Nairobi, juni 2008). Se for øvrig innledningen til del 4, ovenfor.

⁹ Dette er i samsvar med informasjonen Landinfo har fått i forbindelse med tidligere reiser for å innhente informasjon om somaliske forhold, og da særlig hva angår Benadir-befolkningen.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Gundel, J. (2006, november). *The predicament of the 'Oday'. The role of traditional structures in security, rights, law and development in Somalia*. Nairobi: Danish Refugee Council & Novib/Oxfam. Tilgjengelig fra http://www.logcluster.org/som/infrastructure-communication-various/Gundel_The%20role%20of%20traditional%20structures.pdf [lastet ned 2. juli 2012]
- Le Sage, A. (2005, juli). *Stateless justice in Somalia: Formal and informal rule of law initiatives*. Geneve: Centre for Humanitarian Dialogue. Tilgjengelig fra http://www.ssrnetwork.net/uploaded_files/4397.pdf [lastet ned 2. juli 2012]
- Little, P. D. (2003). *Somalia: Economy without state*. Bloomington: Indiana University Press.
- Marchal, R. (2011, mars). *The rise of a Jihadi movement in a country at war. Harakat al-Shabaab al Mujuaheddin in Somalia*. Paris: CERI. Tilgjengelig fra <http://www.ceri-sciences-po.org/ressource/shabaab.pdf> [lastet ned 2. juli 2012]
- Rosen, Nir (2010, 20. august). Somalia's al-Shabab: A global or local movement? *Time*. Tilgjengelig fra <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2010700,00.html> [lastet ned 2. juli 2012]
- van Notten, M. (2005). *The law of the Somalis. A stable foundation for economic development in the Horn of Africa*. Trenton, N.J.: Red Sea Press.

Muntlige kilder

- Internasjonale organisasjoner. Samtaler i Nairobi, mars 2007, juni 2008, mars 2009, mars 2010, mars 2011 og februar 2012.
- SAACID Australia. Samtale i Nairobi, 28. mars 2011.
- Somalias ambassade i Nairobi. Samtale 29. mars 2011.
- Talsmann for Hawiye Council of Elders. Samtale i Mogadishu, 22. februar 2012.
- UNHCR Somalia. Samtaler i Nairobi, juni 2008 og 1. april 2011.
- World Food Programme. Samtale i Nairobi, 30. mars 2011